

Advies Protestantse Theologische Universiteit

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van de aanvraag van de Protestantse Theologische Universiteit (hierna PThU) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 2 mei 2012 ("Voorstel Prestatieafspraken") en 20 juni 2012 ("Beantwoording technische vragen verplichte indicatoren") aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van de PThU beoordeeld volgens het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 6 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de PThU. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de PThU het voorstel toegelicht.

Profiel

De PThU beschrijft haar profiel als volgt.

De PThU is opgericht als predikantsopleiding voor de Protestantse Kerk in Nederland. De PThU verzorgt wetenschappelijk onderwijs, doet wetenschappelijk onderzoek en biedt een veelzijdig postacademisch cursusaanbod aan voor predikanten, theologische professionals en andere academici. De PThU biedt tevens diensten aan maatschappij en kerk ten behoeve van het publieke debat aangaande religieuze en levensbeschouwelijke vraagstukken. Het onderzoek van de PThU, onder de titel 'Revisiting Sources and Contexts', is georganiseerd in drie onderzoeksprogramma's. De PThU wil met haar onderzoek betrokken zijn bij en een bijdrage leveren aan de internationale 'community of scholars' op haar terrein. De PThU werkt in haar onderzoek samen met de faculteit Theologie van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) en met de faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Met genoemde faculteiten wordt ook samengewerkt ten behoeve van het bachelor- en masteronderwijs. In 2012 verhuist de PThU naar Amsterdam en Groningen met behoud van haar zelfstandigheid als levensbeschouwelijke universiteit.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- uitvoerbaarheid.

De commissie heeft er van afgezien om het voorstel te beoordelen op het criterium 'aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau'. De commissie onderkent dat dit criterium moeilijk is te relateren aan het bijzondere profiel van de levensbeschouwelijke universiteiten, waaronder de PThU. In het beoordelingskader worden voor het criterium 'aansluiting' twee hoofdprioriteiten benoemd: zwaartepuntvorming en onderwijsdifferentiatie. Daarbij is van belang dat door de instellingen wordt ingespeeld op twee specifieke beleidsdoelen: bijdragen aan de topsectoren en EU-programma's alsmede aansluiten bij sectorplannen. De commissie heeft de voorstellen van de levensbeschouwelijke universiteiten bestudeerd en is tot de conclusie gekomen dat de genoemde prioriteiten onvoldoende verenigbaar zijn met het karakter van deze instellingen. Het is daarom voor de commissie niet mogelijk om op een

zodanige wijze een oordeel te vormen aan de hand van het criterium 'aansluiting' dat recht wordt gedaan aan de eigen aard van deze instellingen. Omdat een volledige toepassing van het beoordelingskader ernstig tekort zou doen aan het instellingsvoorstel en tot zwaarwegende onbillijkheid voor de PThU zou leiden, spreekt de commissie dus geen oordeel uit over het criterium 'aansluiting'.

De commissie beoordeelt het voorstel van de PThU als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel van de PThU streefwaarden voor de verplichte indicatoren met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces* bevat. De PThU gaat ten aanzien van rendement en uitval uit van gegevens uit het eigen studievolsysteem en kijkt daarmee af van de gegevens uit het '1 cijfer HO'-bestand dat door de andere universiteiten in Nederland wordt gehanteerd voor het maken van de prestatieafspraken. De commissie accepteert deze keuze, met name gelet op het bijzondere karakter van de studenteninstroom van de PThU. De streefwaarden voor rendement en uitval in het instellingsvoorstel hebben betrekking op het aantal studenten dat zich voor het eerst inschrijft voor de bacheloropleiding. Voor een kleine universiteit als de PThU geldt dat kleine absolute veranderingen in de aantallen in- of uitstroom tot percentueel grote fluctuaties kunnen leiden. Naar het oordeel van de commissie zet de PThU stevig in op verbetering van rendement en uitval, zeker ook gezien de vele maatregelen die de PThU voornemens is te nemen op het gebied van onderwijsintensiteit, toetsing en docententraining. Ten aanzien van de indicator studenttevredenheid streeft de PThU naar handhaving op het huidige niveau. Dit beoordeelt de commissie als realistisch, gezien de op handen zijnde locatieveranderingen van de PThU. De PThU zet in op een verbetering van de onderwijskwaliteit, zoals blijkt uit het invoeren van een bindend studieadvies, de voornemens ten aanzien van het verhogen van het aantal geprogrammeerde contacturen en het percentage docenten in bezit van een BKO. Het percentage indirecte kosten ligt op een gemiddeld niveau en de PThU wil dat voor de toekomst handhaven. De commissie concludeert dat het instellingsvoorstel goede voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert dat de op handen zijnde verhuizing en samenwerking met de RUG en de VU grote gevolgen zullen hebben voor de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod*. De PThU zet voor de bacheloropleiding in op nieuwe vormen van samenwerking met de faculteit der Godgeleerdheid van de VU en de faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschappen van de RUG. Ook voor de masteropleidingen heeft de PThU haar voornemens voorzien van concrete streefcijfers, onder andere op het gebied van de internationalisering, de aantallen afgestudeerden, de studentenpopulatie en het docentencorps. De commissie concludeert dat het instellingsvoorstel goede voornemens bevat ten aanzien van het onderwijsaanbod.

De commissie constateert met betrekking tot het *onderzoek* dat de nieuwe samenwerking met de VU en de RUG kansen biedt voor een versterking van het onderzoek langs de drie voorgestelde onderzoekslijnen 'sources, beliefs, and practices'. De commissie stelt vast dat de PThU in haar voorstel concrete doelstellingen formuleert ten aanzien van aantallen onderzoekspublicaties, NWO-subsidies, dissertaties en congressen. De commissie constateert ook dat de gestelde doelen niet alleen ambitieus maar ook realistisch zijn mede vanwege de kansen die de samenwerking met de VU en de RUG biedt en de maatregelen die de PThU neemt op het gebied van internationalisering. De commissie beoordeelt het streven naar een score 'tussen 3 en 4' in de onderzoeksvisitaties echter niet als zeer ambitieus. De commissie concludeert dat het instellingsvoorstel goede voornemens bevat met betrekking tot het onderzoek en valorisatie.

De commissie constateert dat de PThU een eigen invulling aan het begrip *valorisatie* geeft, passend bij het profiel van de instelling. Het voorstel bevat concrete doelstellingen, voorzien van concrete streefwaarden. De PThU zal uiterlijk in 2015 2,5% van de publieke onderzoeksmiddelen besteden aan valorisatie. Naast de predikantsopleiding voor de Protestantse Kerk neemt zij verantwoordelijkheid voor de permanente educatie van predikanten. De PThU streeft onder meer naar een verhoging van het aantal publieksgerichte publicaties, het aantal bijzondere leerstoelen, het aantal onderzoekscontracten en duale promotietrajecten aangegaan met kerkelijke en maatschappelijke partners. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat ten aanzien van valorisatie en benutting van kennis.

Gegeven bovenstaande conclusies ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod en onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als ambitieus en realiseerbaar.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert met betrekking tot de uitvoerbaarheid van de voornemens dat de PThU als kleine universiteit kwetsbaar is voor schommelingen in studentenvoorkeuren en beleidswijzigingen. De PThU maakt voldoende duidelijk hoe zij de onderwijsambities wil realiseren, onder andere met een bindend studieadvies en de maatregelen ten aanzien van de studiekeuzes. De inzet van personeel en middelen wordt echter niet gespecificeerd. Het onderzoek-gerelateerd HRM-beleid is slechts van toepassing op een gering aantal leden van de wetenschappelijke staf.

De commissie constateert dat de samenwerking met de RUG en de VU de uitvoerbaarheid van de voornemens van de PThU ten goede komt. De PThU geeft in haar voorstel duidelijk aan wat het ingezette beleid inhoudt en dat deels sprake is van een voortzetting van het bestaande beleid met aanscherpingen betreffende de productiviteit en kwaliteit van het onderzoek. De commissie constateert tevens dat in samenwerking met de Protestantse Kerk de nieuwe structuur voor Permanente Educatie een goede basis biedt voor de verdere ontwikkeling van de kennisvalorisatie. Ook neemt de commissie er kennis van dat de PThU de valorisatie-activiteiten zal monitoren aan de hand van concrete indicatoren.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

De commissie constateert dat de PThU aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'Het percentage buitenlandse studenten handhaven op 20%' (p. 19), 'Het verlagen van de staf/student ratio van 1:7,5 naar 1:10 in 2015' (p. 16), 'Het aantal dissertaties per fte WP onderzoek: 0,4' (p. 22), 'Het aantal wetenschappelijke artikelen in refereed tijdschriften per fte WP onderzoek: 1,7' (p. 22), 'Het aantal deelnemers aan opleidingen, cursussen en dergelijke in het kader van Leven Lang Leren en professionele ontwikkeling is groter of gelijk aan 500' (p. 24), en 'Het aandeel onderzoekscontracten met maatschappelijke partijen (als % van totaal aantal onderzoekstrajecten) is groter of gelijk aan 12%' (p. 25).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Protestantse Theologische Universiteit op basis van de twee criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, en uitvoerbaarheid), komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie adviseert, op grond van de hierboven gegeven argumenten, om voor het voorstel van de Protestantse Theologische Universiteit het criterium 'aansluiting' op grond van de hardheidsclausule (art. 9, lid 7 AMvB) buiten toepassing te laten.
2. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Protestantse Theologische Universiteit als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
3. De commissie beoordeelt het voorstel als toereikend voor het selectieve budget.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large initial 'F' followed by several loops and a long horizontal stroke, ending in a small flourish.

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(WO1b) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	3,9	3,9
(WO2) Studiesucces: Uitval	32,0 %	25,0 %
(WO3) Studiesucces: Switch	nvt	nvt
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	67,0 %	75,0 %
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	16,0 %	75,0 %
(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	100 %	0 %
(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten	19,8 %	20,0 %

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(WO1b) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	<p>Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen</p> <p>Definitie RCHOO. Gemiddelde NSE studenttevredenheidsscore score op 5-puntsschaal</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="12"/> pag ambitie: <input type="text" value="12"/></p>
(WO2) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 20 juni 2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="11"/> pag ambitie: <input type="text" value="11"/></p>
(WO3) Studiesucces: Switch	<p>-</p> <p>pag nulmeting: <input type="text"/> pag ambitie: <input type="text"/></p>
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 20 juni 2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="10"/> pag ambitie: <input type="text" value="10"/></p>
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel docenten (WP) met een basiskwalificatie onderwijs in het totaal aantal docenten (WP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 20 juni 2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="12"/> pag ambitie: <input type="text" value="12"/></p>

Indicator	Definitie
(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p data-bbox="842 277 1310 376">Het aandeel van de voltijd bachelor opleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen en overige gestructureerde uren (klokuren per week) in het eerste jaar van voltijd bachelor opleidingen.</p> <p data-bbox="842 409 1222 432">Definitie RCHOO. Zie ook brief 20 juni 2012</p> <p data-bbox="842 459 1310 479">pag nulmeting: <input data-bbox="986 459 1059 479" type="text" value="12"/> pag ambitie: <input data-bbox="1222 459 1310 479" type="text" value="12"/></p>
(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p data-bbox="842 517 1310 566">Generieke overheadformatie als percentage van totale formatie.</p> <p data-bbox="842 595 1230 669">Definitie RCHOO. Betreft generieke overheadformatie als percentage van totale formatie.</p> <p data-bbox="842 696 1310 719">pag nulmeting: <input data-bbox="986 696 1059 719" type="text" value="13"/> pag ambitie: <input data-bbox="1222 696 1310 719" type="text" value="13"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de Protestantse Theologische Universiteit

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Uitvoerbaarheid	4